

בית המשפט המחוזי בירושלים

23/10/2013

ת"צ 49684-10-13 בן-רוזה נ' מכבי
שירותי בריאות

מספר בקשה (رقم الطلب): 1

תיק 49684-10-13

טלפון מרכז מידע: 077-2703333

כאמור
במכתב

אישור על פתיחת בקשה
مصادقة على تسجيل طلب

ניתן אישור כי ביום (תֻּסָדַק בְּהַזָּ אֲנֵהּ פִּי יוֹמ) 23 אוקטובר 2013 בשעה (בִּלְסָעָה) 10:56 הוגשה בקשה מסוג (פְּדָם טֵלֵב מִן נֹע): אישור תובענה כתובענה ייצוגית בקשה של מבקש 1 אישור תובענה כתובענה ייצוגית בתיק (בְּقִזִיָּה) ת"צ 49684-10-13 בן-רוזה נ' מכבי שירותי בריאות.

מספר הבקשה הוא (رقم الطلب هو): 1.

בכל פנייה לבית המשפט בנוגע לבקשה זו, יש לציין את מספר הבקשה.
كُل مَرَاةة لِّلْمَحْكَمَة الْمُرْتَبَعة فִי الطَّلِب عَليْكَ أَنْ تُذَكِّر رَقْم الطَّلِب.

בית המשפט המחוזי בירושלים

23 אוקטובר 2013

ת"צ 49684-10-13 בן-רוזה נ' מכבי
שירותי בריאות

אישור פתיחת תיק

مصادقة على تسجيل قضية

ניתן אישור כי ביום (تُصادق بهذا بأنه في يوم) 23 אוקטובר 2013 בשעה (الساعة) 10:53 נפתח בבית משפט זה (سجلت في المحكمة قضية تحمل الرقم) ת"צ 49684-10-13 בן-רוזה נ' מכבי שירותי בריאות.

יש להמציא את כתב הטענות הפותח לבעלי הדין שכנגד, בתוך 5 ימים, בדואר רשום עם אישור מסירה, אלא אם כן הורה בית המשפט אחרת.
عليك تسليم لائحة الأذعاء للطرف الآخر خلال 5 أيام بالبريد المُسجل مع وصل تبليغ إلا إذا أمرت المحكمة غير ذلك.

פסקי דין והחלטות מתפרסמים באתר האינטרנט של מערכת כתי המשפט בכתובת www.court.gov.il

יעקב פינק - משרד עורכי דין ונוטריון
Yakov Pink – Law Offices & Notary

Yakov Pink, Adv.
Tali Eitan-Cohen, Adv & Notary
Asaf Pink, Adv.
Yaron Dayan, LL.M, Adv.
Noam Zucker, LL.M, Adv.
Naomi Manoim, Adv.
Reut Farkash-Cimmering, Adv.
Naama Goldberg, Adv.
Counsel: Aryeh Litt, Adv & Notary

יעקב פינק, עו"ד
טלי איתן-כהן, עו"ד ונוטריון
אסף פינק, עו"ד
ירון דיון, מוסמך במשפטים, עו"ד
נועם צוקר, מוסמך במשפטים, עו"ד
נעמי מה-נעים, עו"ד
רעות פרקש-צימרינג, עו"ד
נעמה גולדברג, עו"ד
יועץ: אריה לית, עו"ד ונוטריון

23 באקטובר, 2013

לכבוד

עו"ד תמר פינקוס
הרשות להגנת הצרכן
רחוב בנק ישראל 5
ירושלים
טל: 02-6662590, פקס: 02-6662590
cpfia@moital.gov.il

כב' השופט מיכאל שפיצור
מנהל בתי המשפט
רח' כנפי נשרים 22
ירושלים 95464
טלפון: 02-6556707
פקס: 02-6513191
tovanot@court.gov.il

מר יהודה וינשטיין
היועץ המשפטי לממשלה
משרד המשפטים
רח' צלאח א-דין 29
ירושלים 91010
טלפון: 02-6466521/2, פקס: 02-6467001
ClassActionFiling@justice.gov.il

ג.א.ג.

הנדון: הודעה על הגשת בקשה לאישור תובענה ייצוגית

1. בהתאם לתקנות התובענות הייצוגיות, התש"ע-2010 מתכבד הח"מ להודיע על הגשת בקשה לאישור תובענה ייצוגית שהוגשה היום, יום 23.10.2013 בבית המשפט המחוזי בירושלים, כמפורט להלן:
ת"צ 49684-10-13 בן רוה נ' מכבי שירותי בריאות
2. בקשה זו הוגשה על פי סעיף 1 לתוספת השנייה לחוק התובענות הייצוגיות, דהיינו בקשה לאישור "תביעה נגד עוסק, כהגדרתו בחוק הגנת הצרכן, בקשר לענין שבינו לבין לקוח, בין אם התקשרו בעסקה ובין אם לאו". וכן לפי סעיף 9 לתוספת השנייה הקובע: "תביעה בעילה לפי פרקים ד', ה' או ה'1 לחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות".
3. עניינה של תובענה זו בכך שהמשיבה – מכבי שירותי בריאות - איננה נושאת בעלויות החניה של אנשים עם מוגבלות בחניון הנמצא במבנה המרכז הרפואי של המשיבה שבירושלים – מרכז רוטר שברח' אגריפס בעיר. אי נשיאה בעלויות החניה איננה חוקית, ויש בה משום פגיעה באוכלוסיית אנשים עם מוגבלות המגיעים לחניון. המבקש הינו אזרח בעל מוגבלות אשר חנה בחניוני המשיבות ונאלץ בעל כרחו לשלם עבור החניה.
4. באי כוחו של המבקש המייצגים אותו בהגשת בקשה זו הינם עורכי הדין אסף פינק מ.ר. 47378 ו/או יעקב פינק מ.ר. 15042 ו/או טלי איתן מ.ר. 16958 ו/או נועם צוקר מ.ר. 54799 ו/או נעמי מה-נעים מ.ר. 58185, ו/או רעות פרקש-צימרינג מ.ר. 59925 ו/או נעמה גולדברג מ.ר. 61029 כולם ממשרד עורכי דין יעקב פינק, רח' בן יהודה 34, ירושלים 94230 (טלפון: 02-6248701, פקס: 02-6248710).

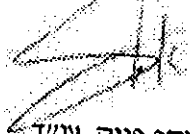
מגדל העיר קומה 16, רח' בן יהודה 34, ירושלים 94230 טל': 02-6248701 פקס: 02-6248710
דוא"ל: office@pinklaw.co.il | אתר: www.pinklaw.co.il

5. עילות התובענה הן כדלהלן:

- (1) **הפרת חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, התשנ"ח-1998 (להלן: "חוק השוויון")** באשר הפרה המשיבה את סעיפים 19ב-ד לחוק השוויון באשר לזכותם של חברי הקבוצה לשוויון, שבאה לידי ביטוי בין היתר באמצעות הסדרים מקלים בתחום הנגישות ואשר המשיבה לא מילאה את החוראות שנקבעו בחוק לעניין זה.
  - (2) **הפרת חוק חניית נכים**: באשר הפרה המשיבה את סעיף 4ב לחוק חניה לנכים, התשנ"ד-1993 (להלן: "חוק חניה לנכים"), כאשר היא איננה משפה אנשים עם מוגבלות בגין תשלום עבור השימוש בחניון הנמצא במבנה המרכז הרפואי שלה וזאת בניגוד גמור להוראות הדין;
  - (3) **ניצול מצוקת הצרכן**: המשיבה הפרה את סעיף 3(ב) לחוק הגנת הצרכן תשמ"א-1981 (להלן: "חוק הגנת הצרכן") וזאת בניצול חולשתם של ציבור אנשים עם מוגבלות המגיעים למרכז הרפואי, אשר אין בידם כל ברירה אלא לעשות שימוש בחניון הנמצא במבנה בו נמצא המרכז הרפואי אשר בבעלות ובהפעלת המשיבה, ואינה נושאת בעלויות חניית אנשים עם מוגבלות למרות שמחויבת לעשות כן על פי חוראות החוק.
  - (4) **הפרת חובה חקוקה**: לפי סעיף 63 לפקודת הניזקין (נוסח חדש) תשכ"ח-1968 (להלן: "פקודת הניזקין") באשר כאמור, הפרה המשיבה במעשיה הנפסדים את חוק השוויון וכן את חוק חניית נכים ועל כן הינה חייבת בפיצויים של חברי הקבוצה שנפגעו כתוצאה מהחפרה האמורה;
  - (5) **עשיית עושר ולא במשפט**: לפי חוק עשיית עושר ולא במשפט, תשל"ט-1979 (להלן: "חוק עשיית עושר ולא במשפט"), שכן בעקבות הפרת חוראות החוק השונות, כאמור לעיל, נאלצו חברי הקבוצה לשאת בתשלום עבור השימוש בחנייה וזאת בניגוד לדין הקובע כי הם פטורים מתשלום. ב"התעלמותה" הבוטה של המשיבה מהוראות החוק הברורות, גלגלה המשיבה לכיסה סכומי עתק על חשבונם של חברי הקבוצה והתעשרה שלא כדין.
6. **הגדרת הקבוצה**: כל מי שמוכר כאדם עם מוגבלות כהגדרתו בחוק השוויון ולרבות אדם בעל תעודת נכה ואדם בעל תו חניה לנכה בעל תו משולש ו/או כל אדם אחר בעל מוגבלות אשר הגיע בשבע השנים האחרונות לקבלת שירות כלשהו במרכז הרפואי "רוטר" של המשיבה הנמצא ברח' אגריפס בירושלים ונדרש לחניה בחניון שבמבנה, למעט אדם בעל תו עגלה - ככל שקיבל פטור מתשלום עבור החניה - ונאלץ לשאת בתשלום החניה עבור שימוש בחניון הנמצא במבנה המרכז הרפואי.
7. **השאלות העובדתיות והמשפטיות המשותפות לכלל חברי הקבוצה הן**:
- (1) האם המשיבה נושאת בעלויות חניית מבוטחיה אנשים עם מוגבלות בחניון הנמצא במבנה המרכז הרפואי שלה ע"ש רוטר בירושלים?
  - (2) האם מחויבת המשיבה לשאת בעלויות חניית אדם המוכר על פי החוק כאדם עם מוגבלות המגיע למרכז הרפואי ע"ש רוטר שבירושלים וחונה בחניון שבמקום?
  - (3) האם המרכז הרפואי ע"ש רוטר שברחוב אגריפס בירושלים, המנוהל והמוחזק על ידי המשיבה, הינו מקום ציבורי כהגדרתו בחוק השוויון?
8. **הסעדים המבוקשים בתובענה**:
- א. להצהיר כי המשיבה פעלה בניגוד לחוק באשר היא איננה נושאת בתשלום בגין חניה בחניון "חלונות ירושלים" הממוקם במרכז הרפואי שלה הידוע כ"מרכז רוטר" ברחוב אגריפס בירושלים, וזאת בניגוד לסעיף 4ב לחוק חניית נכים אשר פוטר אנשים עם מוגבלות מתשלום עבור חניה במקומות ציבוריים.

- ב. ליתן צו עשה ולהורות למשיבה לשאת בעלויות חניית אנשים עם מוגבלות המגיעים למרכז הרפואי "רוטר" והחונים את רכבם בחניון שבמבנה, ללא כל הבחנה בין סוגי תווי החניה השונים.
- ג. לחייב את המשיבה להשיב לקבוצה המיוצגת את הסך אשר נגבה מחברי הקבוצה עבור החניה בחניון במרכז "רוטר".
- ד. להורות למשיבה לציין בשלטים ברורים, הן בכניסה לחניון והן ביציאה ממנו והן באתר האינטרנט של המשיבה, והן במשרדה שבמרכז הרפואי "רוטר" כי היא נושאת בעלויות החניה לאנשים עם מוגבלות בעלי תו חניית נכה המגיעים למרכז הרפואי והמחנים את רכבם בחניון שבמבנה.
- 9. סכום הפיצוי הנדרש לחברי הקבוצה מוערך בכ-12,000,000 ₪.
- 10. העתק הבקשה בצירוף כתב התובענה מצורף בקובץ להודעה זו. במידה והנכם מעוניינים בעותק קשיח בצירוף הנספחים, נא לשלוח דואר אלקטרוני לכתובת: asaf@pinklaw.co.il

בכבוד רב,

אסף פינק, עו"ד

בעניין שבין:

יורם בן רויה ת.ז. 000174250

ע"י ב"כ עוה"ד אסף פינק מ.ר. 47378 ו/או
יעקב פינק מ.ר. 15042 ו/או טלי איתן מ.ר. 16958
ו/או נועם צוקר מ.ר. 54799 ו/או נעמי מה נעים מ.ר. 58185
ו/או רעות פרקש-צימרינג מ.ר. 59925
ו/או נעמה גולדברג מ.ר. 61029
ממשרד עורכי דין יעקב פינק
מרח' בן יהודה 34, ירושלים 94230
טלפון: 02-6248701, פקס: 02-6248710
דוא"ל: asaf@pinklaw.co.il

המבקש;

-נגד-

מכבי שירותי בריאות - מס' אגדה עותמאנית 227/99

מרח' המרד 27 תל אביב

המשיבה;

בקשה לאישור תובענה ייצוגית

לפי חוק תובענות ייצוגיות, תשס"ו-2006

בית המשפט הנכבד מתבקש כדלקמן:

1. לאשר את התובענה הייצוגית המצורפת לבקשה זו כנספח A לבקשה (להלן: "התובענה") כתובענה ייצוגית, בהתאם להוראות חוק תובענות ייצוגיות, תשס"ו-2006 (להלן: "חוק התובענות"), בכל שינוי שבית המשפט הנכבד יחליט עליו ביחס לבקשה.

נספח A

לקבוע כי בקשה זו נכנסת בגדרו של סעיף 9 לתוספת השנייה לחוק התובענות הקובע:

"תביעה בעילה לפי פרקים ד', ה' או ה"א לחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות" (להלן: "חוק השוויון").

וכן בגדרו של סעיף 1 לתוספת השנייה לחוק התובענות הקובע:

"תביעה נגד עוסק, כהגדרתו בחוק הגנת הצרכן, בקשר לעניין שבין לקוח, בין אם התקשרו בעסקה ובין אם לא".

2. לקבוע לפי סעיף 10(א) וסעיף 14(א) לחוק התובענות כי הקבוצה שבשמה תנוהל התובענה הייצוגית כוללת כל אזרח העונה להגדרה של "אדם עם מוגבלות" כמשמעה בחוק השוויון (כפי שיפורט להלן) ונדרש לחניה על מנת להגיע למקום ציבורי - מרכז הרפואי של מכבי בירושלים הנמצא ברח' אגריפס 40 בירושלים, ונאלץ לשלם עבור החניית רכבו בחניון "חלונות ירושלים" שבמבנה המרכז הרפואי (להלן: "החניון"), בתקופה הקובעת (כפי שיפורט להלן), וזאת, כפי שיוכח, בניגוד מוחלט להוראות הדין. למען

- הסר ספק, קבוצת האנשים עם מוגבלות אשר זקוקים למקום חניה מונה ללא ספק כל בעל תג נכה ו/או תג חניית נכה ו/או תג עגלה, וזאת בנוסף לאנשים נוספים עם מוגבלות.
3. לקבוע, בהתאם לסעיף 14(א)(2) לחוק התובענות, כי המבקש יהיה התובע הייצוגי וכי באי-כוחו בבקשה זו יהיו באי-כוח הקבוצה הכללית המוצעת לייצוג.
4. לקבוע לפי סעיף 14(א)(3) לחוק התובענות כי עילות התובענה הן כדלהלן:
1. הפרת חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, התשנ"ח-1998 (להלן: "חוק השוויון") באשר הפרה המשיבה את סעיפים 19ב-ד לחוק השוויון באשר לזכותם של חברי הקבוצה לשוויון, שבאה לידי ביטוי בין היתר באמצעות הסדרים מקלים בתחום הנגישות ואשר המשיבה לא מילאה את ההוראות שנקבעו בחוק לעניין זה.
  2. הפרת חוק חניית נכים: באשר הפרה המשיבה את סעיף 4ב לחוק חנייה לנכים, התשנ"ד-1993 (להלן: "חוק חנייה לנכים"), כאשר היא איננה משפה אנשים עם מוגבלות בגין תשלום עבור השימוש בחניון הנמצא במבנה המרכז הרפואי שלה וזאת בניגוד גמור להוראות הדין;
  3. ניצול מצוקת הצרכן: המשיבה הפרה את סעיף 3(ב) לחוק הגנת הצרכן תשמ"א-1981 (להלן: "חוק הגנת הצרכן") וזאת בניצול חולשתם של ציבור אנשים עם מוגבלות המגיעים למרכז הרפואי, אשר אין בידם כל ברירה אלא לעשות שימוש בחניון הנמצא במבנה בו נמצא המרכז הרפואי אשר בבעלות ובהפעלת המשיבה, ואינה נושאת בעלויות חניית אנשים עם מוגבלות למרות שמחויבת לעשות כן על פי הוראות החוק.
  4. הפרת חובה חקוקה: לפי סעיף 63 לפקודת הנזיקין (נוסח חדש) תשכ"ח-1968 (להלן: "פקודת הנזיקין") באשר כאמור, הפרה המשיבה במעשיה הנפסדים את חוק השוויון וכן את חוק חניית נכים ועל כן הינה חייבת בפיצויים של חברי הקבוצה שנפגעו כתוצאה מההפרה האמורה;
  5. עשיית עושר ולא במשפט: לפי חוק עשיית עושר ולא במשפט, תשל"ט-1979 (להלן: "חוק עשיית עושר ולא במשפט"), שכן בעקבות הפרת הוראות החוק השונות, כאמור לעיל, נאלצו חברי הקבוצה לשאת בתשלום עבור השימוש בחנייה וזאת בניגוד לדין הקובע כי הם פטורים מתשלום.
- רוצה לומר, ב"התעלמותה" הבוטה של המשיבה מהוראות החוק הברורות, גלגלה המשיבה לכיסה סכומי עתק על חשבונם של חברי הקבוצה והתעשרה שלא כדין.
5. לקבוע את הסעד לתביעה ייצוגית זו בהתאם לסעיף 14(א)(4) לחוק התובענות וכי הסעד יהיה כדלקמן:
- השבת הסכומים אשר שולמו על ידי חברי הקבוצה תמורת החנייה בחניון שבמבנה המרכז הרפואי של מכבי ברחוב אגריפס בירושלים;
  - צו עשה אשר יורה למשיבה לשאת בעלות חניית אנשים עם מוגבלות בחניון "חלונות ירושלים" המגיעים למרפאת המשיבה שברחוב אגריפס;
  - יידוע כלל הציבור על זכותם של חברי הקבוצה על פי דין לחנייה ללא תשלום מצידם, וזאת על ידי פרסום הזכות לחנייה ללא תשלום מצידם בחניון, בשילוט ברור בכניסה לחניון, ביציאה ממנו במכוונות התשלום ובמשרדי המרכז הרפואי.
6. לקבוע כי ההחלטה בבקשה תפורסם באופן שייקבע ע"י בית המשפט הנכבד, בהתאם לס' 25 לחוק התובענות.

7. לחייב את המשיבה בהוצאות הבקשה והתובענה, בגמול למבקש ובשכר טרחה לבאי כוחו.

מבדיקה שערך ב"כ המבקש בפנקס התובענות הייצוגיות, נכון ליום הגשת בקשה זו לא נרשמה בקשה או תביעה המעלה שאלות מהותיות בעובדה או במשפט הדומות לשאלות נשואות תובענה זו בפנקס התובענות הייצוגיות, למעט בקשות אשר הוגשו בעניינם של חניונים אחרים. בהתאם לתקנה 3(א)(1) לתקנות תובענות ייצוגיות, תש"ע-2010, בקשה זו והתובענה המצורפת אליה יימסרו בד בבד לממונה על הגנת הצרכן, לצניבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות וליועץ המשפטי לממשלה.

א. כללי

עניינה של תובענה זו **בכך שהמשיבה איננה נושאת בעלויות החניה של אנשים עם מוגבלות בחניון הנמצא במבנה המרכז הרפואי של המשיבה שבירושלים** – אי נשיאה בעלויות החניה איננה חוקית, ויש בה משום פגיעה באוכלוסיית אנשים עם מוגבלות המגיעים לחניון. בניגוד לקביעת המחוקק, אשר ראה לנגד עיניו את חשיבות קידום הנגישות עבור אוכלוסיית אנשים עם מוגבלות, והסדיר את זכותם לחניה ללא תשלום מצידם בחניונים ציבוריים, המשיבה אינה מאפשרת לציבור האנשים עם מוגבלות ליהנות מההתאמות שנקבעו על פי דין; המשיבה מחייבת את חברי הקבוצה לשלם עבור החניה בחניון הנמצא במבנה המרכז הרפואי שהיא מפעילה בירושלים ולא משיבה לחברי הקבוצה סכומים ששילמו בגין השימוש בחניון. מדובר על קבוצה רחבה של אנשים עם מוגבלות הנפגעת מגביית התשלום בגין החניה, שכן מדובר במרכז הרפואי של קופת חולים מכבי בירושלים, אליו מגיעים מדי יום מאות אם לא אלפי מבוסחים לצורך קבלת שירות רפואי. מטבע הדברים, רבים מהמבוסחים המגיעים למרכז הרפואי על מנת לקבל טיפול רפואי הינם אנשים עם מוגבלות. מלבד הפגיעה בכיסם של חברי הקבוצה, הפרת הדין פוגעת באוטונומיה של חברי הקבוצה, בכבודם ובזכותם לנגישות למקומות ציבוריים.

ב. רקע עובדתי

(1) המשיבה

8. המשיבה, מכבי שירותי בריאות, הינה קופת החולים השניה בגודלה במדינה (מתוך ארבעה קופות חולים). מספר מבוסחיה עומד בשנת 2013 על כמעט 2 מיליון מבוסחים.
  9. המשיבה פועלת בתחום הרפואה הציבורית מכוח חוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד-1994. דף אודות פעילותה של המשיבה מתוך אתר האינטרנט שלה **מצ"ב כנספח א'** לבקשה זו.
- נספח א'
10. המרפאה המרכזית של המשיבה בירושלים, הנקראת גם "מרכז רפואי ע"ש רוטר", נמצאת באזור מרכז העיר, ברחוב אגריפס, לא הרחק משוק מחנה יהודה, מרח' יפו ומרחוב קינג ג'ורג'. במרפאה ניתנים כל

שירותי הרפואה שמעניקה מכבי למבוטחיה, לרבות רפואת משפחה, רפואה מקצועית, שירותי מעבדה ועוד.

(2) המבקש

11. המבקש הינו תושב ירושלים, גמלאי של בנק ישראל, בשנות השישים לחייו. עקב מחלה, נקבעו למבקש אחוזי נכות בגובה של 60%.
- אישור המוסד לביטוח לאומי על מוגבלות בניידות ועל דרגת נכות לצמיתות, מצ"ב כנספח ב' לבקשה.
- נספח ב'
12. בעקבות כך קיבל המבקש ממשרד התחבורה תו חניה לנכה עבור רכב הנושא את המספר 66-677-77. לאחרונה החליף המבקש את רכבו וקיבל תג חדש עבור רכב מס' 76-818-79.
- העתקים מתגי החניה מצ"ב כנספח ג' 1 ו-ג' 2 לבקשה.
- נספח ג'
13. ביום 28.1.2013 הגיע המבקש, אשר מבוטח במשיבה, למרכז הרפואי של מכבי ברח' אגריפס בירושלים, והחנה את רכבו בחניון "חלונות ירושלים" שבקומות התחתונות של מבנה המרכז הרפואי.
14. מכיוון שכאמור המבקש נושא תו חניית נכים, היה הוא סבור ומשוכנע קודם הגיעו לחניון כי לא יאלץ לשלם עבור השימוש בחניון. עם זאת המבקש לא מצא בחניון כל עדות או סימן לכך כי הוא זכאי לפטור מתשלום ועל מנת לצאת מהחניון היה עליו לשלם עבור מלוא זמן החניה.
15. להשלמת התמונה יצוין כי לא נמצא כל גורם זמין שיכל להיות כתובת לבירור העניין.
16. בדלית ברירה שילם המבקש עבור החניה עם יציאתו ויצא מהחניון.
- העתק החשבונית מחניית המבקש בחניון ביום 28.1.2013, מצ"ב כנספח ד' לבקשה.
- נספח ד'
17. ביום 24.3.2013 הגיע המבקש שוב למרכז הרפואי ברח' אגריפס לשם ביצוע בדיקות. גם במקרה זה נאלץ המבקש לשאת בעלויות החניה.
- העתק טופס הבדיקות שעבר המבקש במרכז הרפואי ביום 24.3.2013, מצ"ב כנספח ה' לבקשה.
- נספח ה'
- העתק החשבונית מחניית המבקש בחניון ביום 24.3.2013, מצ"ב כנספח ו' לבקשה.
- נספח ו'
18. פעם נוספת הגיע המבקש למרכז הרפואי ביום 28.8.13 והחנה את רכבו בחניון שבמקום. גם הפעם נאלץ המבקש לשאת בעלויות החניה.
- העתק פתק התור שקיבל המבקש במרכז הרפואי ביום 28.8.2013, מצ"ב כנספח ז' לבקשה.
- נספח ז'
- העתק החשבונית מחניית המבקש בחניון ביום 28.8.2013, מצ"ב כנספח ח' לבקשה.
- נספח ח'

19. בעקבות הביקור הראשון בחודש ינואר, פנה ב"כ המבקש אל המשיבה במכתב מפורט ומנומק מיום 19.2.2013 בו פירט את עובדות המקרה וקבל על כך שהמבקש נאלץ לשאת בעלות החניה, בעוד החוק קובע כי על המשיבה לשאת בכך.
20. ב"כ המבקש דרש במכתבו כי המשיבה תישא בעלויות חניית אנשים עם מוגבלות במקום, תשפה את המבקש ואת יתר האנשים עם מוגבלות הרלוונטיים שחנו בחניון שבמבנה בגין תשלום החניה וכי תציין בשלטים ברורים במקומות שונים בחניון כי חניית אנשים עם מוגבלות בחניון המבנה היא ללא תשלום.
21. לאחר למעלה מתודשיים ימים, השיב למכתבו של ב"כ המבקש עו"ד שמעון פרג', סגן מנהל המחלקה המשפטית במשיבה. עו"ד פרג' כתב במכתבו כי לא הוכחה זכאותו של המבקש לתשלום עבור החניה ודחה טענות נוספות שצוינו במכתב ב"כ המקש. כן ציין עו"ד פרג' כי בימים הקרובים יפנה למבקש מנהל המרכז הרפואי של על מנת לבחון את זכאותו של המבקש לתשלום הנדרש.

22. יצויין כבר עתה כי עד להיום, למעלה מחצי שנה לאחר כתיבת המכתב לא פנה מנהל המרכז הרפואי אל המבקש ולא הוצע כל שיפוי או פיצוי בגין החניה!

- התכתבויות ב"כ המבקש עם ב"כ המשיבה מצ"ב כנספח ט' לבקשה.

נספח ט'

23. עולה אם כן כי המבקש לא קיבל החזרים עבור תשלומי החניה אלה ולמעשה, המשיבה סירבה לשפות אותו כנדרש. כמו כן, בשילוט שבכניסה לחניון (ובכלל במרכז הרפואי) לא מופיעה כל הודעה המעידה על כך כי אנשים עם מוגבלות יכולים לקבל החזר עבור התשלום על שימוש בחניון.

- צילום שלט המידע המוצב בכניסה בחניון, מצ"ב כנספח י' לבקשה.

נספח י'

24. מדיניות זו של המשיבה פוגעת לא רק בכיסו של המבקש, אלא גם בכבודו ובזכותו לנגישות, כפי שיבואר.

25. כאמור, התנהלות זו נראית בעיניי המבקש כלא תקינה וכמטרדה. בייחוד כאשר למבקש ידוע כי חניונים אחרים פועלים על פי חוק וכל בעל מוגבלות פטור מלשאת את תשלום החניה בהם.

26. ויודגש כי המשיבה לא פנתה למבקש ולא שיפתה אותו גם לאחר ההתכתבות עמה ואף לא תיקנה את דרכיה; המשיבה לא הציבה כל שילוט המיידע אנשים עם נכויות כי הם זכאים להחזר כספי וכן, ככל הנראה, לא יידעה את אנשי הסגל הרפואי והמנהלי במרכז כי עליהם לעדכן את האנשים עם מוגבלות בדבר זכאותם לחניה במקום ללא תשלום.

ג. הטיעון המשפטי ועילות התביעה

(1) חוק השוויון

27. משך שנים רבות הנתונים הסטטיסטיים אודות מצבם של אנשים עם מוגבלות בישראל לא החמיאו לחברה הישראלית, שחרטה על דגלה את עקרון השוויון, וזאת בלשון המעטה. לפיכך, במהלך העשור האחרון, קידם המחוקק שורה של חוקים אשר נועדו לקדם את ענייניהם של אנשים עם מוגבלות, ובכלל זאת איסור חמור בכל הנוגע לאפליה ועידוד שילובם בחברה בדגש על אמצעי נגישות בכל תחומי החיים הציבוריים, ביניהם חוק השוויון והסדרים ספציפיים יותר כגון חוק חניית נכים.

28. המונח "אנשים עם מוגבלות" כמשמעותו בחוק השוויון, ואשר אליו מתייחסים חוק השוויון וחוק חניית נכים, מוגדר כ: "אדם עם לקות פיזית, נפשית או שכלית לרבות קוגניטיבית, קבועה או זמנית, אשר בשלה מוגבל תפקודו באופן מהותי בתחום אחד או יותר מתחומי החיים העיקריים".
29. עיקרון היסוד המנוי בסעיף 1 לחוק השוויון, שנחקק בשנת 1998, קובע כי:
"זכויותיהם של אנשים עם מוגבלות ומחויבותה של החברה בישראל לזכויות אלה, מושתתות על ההכרה בעקרון השוויון, על ההכרה בערך האדם שנברא בצלם ועל עקרון כבוד הבריות."
30. בין היתר נקבע בחוק כי גופים פרטיים יפעלו באופן אקטיבי לקידום נגישותה של קבוצת האנשים עם מוגבלות למקומות ציבוריים בפרט וביתר תחומי החיים בכלל, וכן איסורים ספציפיים הנוגעים לאיסור אפליה ומאפשרים אפליה מתקנת. מתוך הבנה כי לא די באמירה הכללית האוסרת אפליה ומקדמת יחס שווה, בשנים העוקבות נחקקו תקנות ספציפיות נוספות ונערכו תיקונים בחוק שמטרתם ליישם את עיקרון העל של חוק השוויון – הוא קידום השוויון בקרב אוכלוסיית המוגבלים.
31. סעיף 2 לחוק השוויון קובע את מטרתו:
"חוק זה מטרתו להגן על כבודו וחירותו של אדם עם מוגבלות, ולעגן את זכותו להשתתפות שוויונית ופעילה בחברה בכל תחומי החיים, וכן לתת מענה הולם לצרכיו המיוחדים באופן שיאפשר לו להיות את חייו בעצמאות מרבית, בפרטיות וכבוד, תוך מיצוי מלוא יכולתו."
32. הפסיקה אף פירשה את החוק כמעין-חוקתי, ממנו מנשבת רוח של "חקיקת על". למשל, בבג"ץ 6790/98 אברץ נ' פקיד הבחירות לעיריית ירושלים פד נב (5), 323 (1998), מציין המשנה לנשיא חשין כי: "חוק השוויון דובר אלינו בלשון נאצלה כמוהו כחוקי יסוד".
33. חוק השוויון מעגן את זכותם של אנשים עם מוגבלות לנגישות למקומות ציבוריים ולשירותים חברתיים:
"הזכות לנגישות – עיקרון יסוד (תיקון מס' 2) תשס"ה-2005"
- ...
- 31ב. **אדם עם מוגבלות זכאי לנגישות למקום ציבורי ולשירות ציבורי."**
34. המשיבה הפרה את זכותו של המבקש, וזכותם של יתר חברי הקבוצה לנגישות, באשר מנעה את זכותם לשימוש בחניון ללא תשלום. למגינת ליבם של אנשים עם מוגבלות, בניגוד לאנשים ללא מגבלות ניידות אין להם כל ברירה אלא להשתמש במכוניות ולחנותם בחניונים על מנת להגיע למקומות ציבוריים. אין ספק כי עובדה זו הופכת את ניידותם למעמסה כלכלית של ממש. הקניית חניון ללא תשלום הינה דרכו של המחוקק לממש את זכותם לניידות דה-פקטו.
35. כמו כן, קובע חוק השוויון את איסור האפליה, הכרוך גם בהגבלת זכותם של אנשים עם מוגבלות לנגישות:
- "איסור הפליה (תיקון מס' 2) תשס"ה-2005**
19ג. אין מפלים אדם עם מוגבלות ואין פוגעים בזכותו לנגישות, והכל בהתאם להוראות פרק זה.
- מקום, שירות ומוצר שלא למטרת רווח (תיקון מס' 2) תשס"ה-2005**
19ד. חובות החלות לגבי מקום ציבורי, שירות ציבורי ומוצר לפי פרק זה יחולו בין אם המקום הציבורי, השירות הציבורי או המוצר, הם למטרת

רווח ובין שלא למטרת רווח, בין אם נגבה תשלום תמורת הספקת המוצר או מתן השירות הציבורי, הפעלת המקום הציבורי, מתן הכניסה למקום הציבורי או מתן השירות במקום הציבורי ובין שלא נגבה תשלום כאמור".

36. מעבר לפגיעה האמורה בזכותם של חברי הקבוצה לנגישות באמצעות גביית הכספים האסורה, מפלה המשיבה את האנשים עם מוגבלות שאינם זקוקים לעגלה לצורך התניידותם לעומת האנשים עם מוגבלות הזקוקים לכך, בה בעת שמבחינת המוטל על המשיבה, מדובר באבחנה חסרת כל עיגון בחוק. אבחנה זו מהווה אפליה בוטה בין קבוצות שונות מקרב אוכלוסיית האנשים עם מוגבלות ומהווה הפרה של זכותם לשוויון, וזאת פרט להפרה של חוק הנכים שתפורט להלן. למעשה, המשיבה עושה זין לעצמה ונוהגת על פי מדיניות שאינה תואמת את החוק ו/או את כוונתו של המחוקק בשום אופן.

37. כאמור, לאורו של חוק השוויון ולאור הבמה של זכותם של אנשים עם מוגבלות לכבוד ואוטונומיה, חוקקו הוראות חוק רבות אשר עוסקות בנגישות ומיועדות להתאים את אורח החיים המודרניים לצרכיהם של אנשים עם מוגבלות. מעבר לשילובם של אנשים אלה בחברה, התקנת אמצעי הנגישות ומתן העדפה מתקנת לאנשים עם מוגבלות נועדה לגשר על הפערים שנוצרו במהלך השנים.

38. אחד מחוקים אלו, אשר למעשה חוקק לפני חוק השוויון אך התיקון הרלוונטי לענייננו – פטור מתשלום בעד חנייה במקום ציבורי לאדם עם מוגבלות - הוסדר בשנת 2005, הינו חוק חניית נכים.

39. כפי שיפורט להלן, המשיבה מפרה באופן בוטה את חוק חניית נכים, באשר היא איננה משלמת עבור חניית אנשים עם מוגבלות בחניון שבמרכז הרפואי שלה בירושלים (לכל הפחות מאלו שאין ברשותם תו נכה). בכך מפרה המשיבה במופגן, וברגל גסה, את הוראות חוק הנכים וחוטאות לעקרון השוויון הקבוע בחוק ולעקרון האפליה המתקנת הנובע ממנו.

(2) סעיף 4 לחוק החניה לנכים

40. כאמור, במסגרת חוק השוויון חוקקו הותקנו בעשור האחרון חוקים ותקנות רבים אשר נועדו לפרוט את החובה הכללית הקבועה בחוק ולהסדיר תנאי נגישות לאנשים עם מוגבלות. בין היתר נקבעו הסדרים מיוחדים הקשורים לחניית נכים במקומות ציבוריים. חוק חניית נכים נתן דגש על אפשרות חניה נוחה ונגישה שתאפשר לאנשים עם מוגבלות גישה נוחה למקומות ציבוריים וככלל, להקל עליהם עד כמה שניתן בהשתלבות בחיי היומיום וכן להגן על כבודם.

41. ביום 7.4.2005 נכנס לתוקפו תיקון מס. 4 לחוק השוויון הקובע כי מחזיקי ומפעילי חניונים במקומות ציבוריים יאפשרו חניה ללא תשלום, עבור כל אדם עם מוגבלות אשר נדרש לחניה.

וזו לשון סעיף 4 לחוק חניית נכים שכותרתו: "פטור מתשלום בעד חניה במקום ציבורי":

"מקום ציבורי שהגישה הנגישה היחידה אליו לאדם עם מוגבלות היא דרך חניה במקום הציבורי הכרוכה בתשלום, תחול על המפעיל או המחזיק של המקום הציבורי חובה לשלם בעד חניה במקום האמור, בשל האדם עם המוגבלות, ככל שנדרש לאדם כאמור מקום חניה; לענין סעיף זה -

"אדם עם מוגבלות" - כהגדרתו בחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות;

"חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות" - חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, התשנ"ח-1998;

"מקום ציבורי" - כהגדרתו בסימן ג' לפרק ה'1 בחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות;

"תשלום" - לרבות שיפוי בעד תשלום." (ההדגש נוסף, הח"מ)

42. כפי שניתן לראות, זכאותם של אנשים עם מוגבלות לקבל פטור מתשלום דמי חנייה, ולחילופין החובה לשפוטם בעבור דמי החנייה ששילמו, מותנית בהתקיימותם של מספר תנאים מצטברים. במקרה דנן, וכפי שיבואר להלן, ברי כי לאור מגבלתו הגופנית של המבקש ומאפייני חניון של מרכז רפואי גדול – מרכז המופעל על ידי המשיבה שהיא גם המחזיקה בו, מתקיימים כלל תנאיה המצטברים של הוראת החוק המזכה את המבקש בפטור מתשלום דמי החנייה. כפי שנפרט בהרחבה להלן, כלל התנאים חלים בענייננו ללא כל עוררין:

א. "מקום ציבורי" - המקום הוא מקום ציבורי על פי הגדרתו בתוספת הראשונה לחוק השוויון: על פי ההגדרות בחוק השוויון וכפי שיפורט בהמשך, מרכז רפואי / קופת חולים / מרפאה הינו מקום ציבורי.

ב. "שהגישה הנגישה היחידה אליו לאדם עם מוגבלות היא דרך חניה במקום הציבורי הכרוכה בתשלום" הגישה היחידה למרפאה לאדם עם מוגבלות היא באמצעות חניה בחניון הנמצא במבנה המרכז הרפואי. (אפשרות אחרת היא חניה בחניונים אחרים באזור אשר גם הם כרוכים בתשלום ומלבד זאת הם רחוקים מהמרכז הרפואי עשרות מטרים ובחלקם אף צריך לחצות כביש אחד או יותר, כך שלא הרווחנו דבר).

ג. "תחול על המפעיל או המחזיק של המקום הציבורי חובה לשלם בעד חניה במקום האמור": המשיבה היא המפעילה והמחזיקה של המקום הציבורי – המרכז הרפואי ע"ש רוטר של מכבי שירותי בריאות, ועל כן חלה עליה החובה לשאת בתשלום השימוש בחניון עבור אדם עם מוגבלות. יצוין כי גם אם בפועל החניון מופעל על ידי חברה חיצונית. הרי שהחוק קובע כי המפעיל או המחזיק של המקום הציבורי, דהיינו של המשיבה – מפעילת ומחזיקת המרכז הרפואי, חלה החובה לשאת בתשלום החניה.

ד. "בשל האדם עם המוגבלות, ככל שנדרש לאדם כאמור מקום חניה": המבקש וחברי הקבוצה הינם אנשים עם מוגבלות על פי ההגדרה בחוק השוויון הזקוקים למקום חניה ובשל מגבלתם הגופנית הוענק להם על ידי משרד התחבורה תג חנייה לנכים.

43. לעניין הגדרת "מקום ציבורי" נפנה לחוק השוויון. סימן ג' בחוק השוויון מגדיר מקום ציבורי כדלהלן:

19. בסימן זה ובסימן ה' –

"מקום ציבורי" – אחד מאלה:

(1) מקום או חלק ממקום, המפורט בתוספת הראשונה, העומד לשימוש

של כלל הציבור או חלק בלתי מסוים ממנו;

(2) מקום שבו ניתן שירות ציבורי כהגדרתו בסעיף 19;

44. נתייחס לס"ק (1). התוספת הראשונה מפרטת מהם אותם מקומות המוגדרים כמקום ציבורי לעניין חוק השוויון (וכתוצאה מכך לעניין סעיף 14 לחוק חניית נכים), וכך הוגדר:

"מקום ציבורי" – אחד מאלה:

(5) בית חולים, מעבדה או מכון לביצוע בדיקות רפואיות, מרפאה, תחנה

לאם ולילד, תחנת מגן דוד אדום, או כל מקום המספק שירותי

בריאות;

45. לפי הגדרה זו אשר די בה, בענייננו מדובר במקום ציבורי שכן עסקינן במקום המשמש כמרפאה וכמקום המספק שירותי בריאות.

46. גם על פי החלופה השנייה בסעיף 19 הנ"ל ("מקום שבו ניתן שירות ציבורי כהגדרתו בסעיף 19"), המדובר הוא על מקום הנותן שירות ציבורי, כמוגדר בסעיף 19:

"שירות ציבורי" – אחד מאלה:

- (1) שירות הניתן לציבור או לחלק בלתי מסוים ממנו בידי גוף ציבורי או במקום ציבורי כהגדרתו בסימן ג';
- (2) שירות מהשירותים המפורטים בתוספת השניה המיועד לכלל הציבור או לחלק בלתי מסוים ממנו.

המדובר הוא על שירות רפואי הניתן לציבור בידי גוף ציבורי (וזאת על פי ההגדרה בסעיף 19א לפיה גוף ציבורי הוא בין היתר גוף הנותן שירות בריאות ממלכתי) במקום ציבורי (כפי שהוכח לעיל שעסקינן במקום ציבורי ע"פ חוק השוויון) – דבר העונה להגדרה שבס"ק (1), וכן שירות בריאות הינו מהשירותים המפורטים בס"ק (1) בתוספת השנייה לחוק המגדירה 14 שירותים כשירותים ציבוריים, ביניהם שירות בריאות.

47. ניתן להיווכח אם כן כי על פי כל חלופה שנבחר המרכז הרפואי ע"ש רוטר אשר בהחזקתה ובניהולה של המשיבה, מכבי שירותי בריאות, נכנס בנקל לגדר "מקום ציבורי" לצורך חוק השוויון ומחויב בשיפוי עבור תשלומי החנייה של לקוחותיו – אלו האנשים עם מוגבלות.

48. כמו כן, אין ספק כי הגישה היחידה לאזור לאדם עם מוגבלות היא דרך החניון הכרוך בתשלום. אין לאדם עם מוגבלות דרך נגישה להגיע למרכז הרפואי אלא לחנות בחניון שבתשלום הנמצא בקומות שמתחת למבנה בו שוכן המרכז הרפואי. חניונים אחרים המצויים בקרבת מקום, כגון בניין כלל הנמצא בהמשך הרחוב, מצויים במרחק לא זניח מהמרכז הרפואי בוודאי הדבר מקבל משנה תוקף כאשר מדובר באדם עם מוגבלות המתקשה בתנועה. חניה בחניון בניין כלל למשל, דורשת חנייה בתוך חניון תת קרקעי, יציאה מהחניון והליכה ברחוב אגריפס עד לכניסה למרכז הרפואי. עבור בעל מוגבלות אין זה דבר של מה בכך.

49. המשיבה הינה המחזיקה והמפעילה של המרכז הרפואי ועל כן ברור כי עליה לשאת בעלות חניית המבקש ושאר חברי הקבוצה בחניון.

50. בשולי הדברים יצוין כי כאמור אף אם יש בסביבת המרכז הרפואי חניון או חניונים נוספים הכרוכים בתשלום, הדבר אינו מוריד כהוא זה ולא יכול להוריד מחובתה של המשיבה לפעול על פי סעיף 4ב הנ"ל לחוק הנכים. החניון נסוב בקשה זו הינו החניון היחיד שנמצא במבנה המרכז הרפואי עצמו והיחיד שנגיש לאנשים עם מוגבלות היכולים לעשות בו שימוש יעיל כדי להגיע למרכז הרפואי. בנוסף, אין זה מתקבל על הדעת ואין הדבר מתיישב עם תכלית החוק שהמשיבה תתנער מחובתה לשאת בעלות החניה רק כי במרחק מה מהמקום קיים חניון נוסף אשר אף החניה בו כרוך בתשלום.

51. יתירה מזו, אף אם היה בסביבה חניון בחינם (דבר שאיננו בנמצא, שכן כל החניות האחרות באזור הינן בתשלום וזאת אם ברחובות הסמוכים או בחניונים ציבוריים) לא היה ניתן לדרוש מבעל מוגבלות המעוניין להגיע למרכז הרפואי, לחנות במרחק של עשרות אם לא מאות מטרים ולגמוע ברגל את כל המרחק עד למרכז הרפואי. יוזכר שעסקינן באנשים עם מוגבלות אשר דווקא עבורם מצא המחוקק לנכון לאפשר חניה ללא תשלום בחניון של אותו מקום ציבורי אליו הם מגיעים, וזאת כדי להקל עד כמה שניתן על התניידותם ולחסוך מהם הליכה מיותרת.

52. על אחת כמה וכמה מקום בו מדובר במרכז רפואי אשר אנשים עם מוגבלות מגיעים אליו לצורך קבלת טיפול או שירות רפואי – ולא אחת מדובר בטיפול הקשור במוגבלותם – וודאי וודאי שבמקרה כזה על המקום הציבורי לשאת בעלויות החניה, על פי החוק.

(3) התאמת המבקש וחברי הקבוצה להגדרה בחוק

53. המבקש וכן יתר חברי הקבוצה הינם אנשים עם מוגבלות, בהתאם להגדרה בחוק השוויון הקובעת:
- "אדם עם מוגבלות" - אדם עם לקות פיזית, נפשית או שכלית לרבות קוגניטיבית, קבועה או זמנית, אשר בשלה מוגבל תפקודו באופן מהותי בתחום אחד או יותר מתחומי החיים העיקריים.**
54. כפי שתואר לעיל, המבקש סובל מלקות פיזית קבועה אשר מגבילה את תפקודו ובפרט את יכולת הניידות שלו, באופן שהביא להכרה באחוזי נכות כלליים בשיעור של 60%. **לפיכך, אין ספק כי כוונת המחוקק הייתה להקל על אנשים עם מוגבלות כגון המבקש.**

(4) סעיף 3(ב) לחוק הגנת הצרכן - ניצול מצוקת הצרכן

55. סעיף 3(ב) לחוק הגנת הצרכן קובע:
- "(ב) לא יעשה עוסק דבר - במעשה או במחדל, בכתב או בעל פה, או בכל דרך אחרת, שיש בו ניצול מצוקתו של הצרכן, בזדונו, או הפעלת השפעה בלתי הוגנת עליו, הכל כדי לקשור עסקה בתנאים בלתי מקובלים או בלתי סבירים, או לשם קבלת תמורה העולה על התמורה המקובלת."**
56. כאמור, חברי הקבוצה הינם כקהל שבי הנזקק ונצרכים, בשל מוגבלויותיהם השונות, לשירותי החנייה של המשיבה. לחברי הקבוצה אין ברירה של ממש אלא להשתמש ברכב לצורך התניידותם ולהחנות את רכבם בחניון המשיבה כאשר הם מעוניינים לממש את זכותם לעשות שימוש במקום ציבורי - לקבל שירות רפואי במרכז הרפואי ע"ש רוטר בירושלים. לפיכך, למעשה, בעת שחפץ אחד מחברי הקבוצה לעשות שימוש במקום ציבורי כשם שעושה בו שימוש כל אזרח שאינו בעל מוגבלות, עומדות בפניו שתי אפשרויות: האחת, להשתמש בחניון הסמוך למקום הציבורי; השנייה, להימנע מלהגיע למקום הציבורי כלל; ברי כי בחירה, בחוסר ברירה, באפשרות השנייה, פירושה הדרת ציבור אנשים עם מוגבלות מחיי היום יום בישראל.
57. יתירה מזו, היות ומדובר בשירות רפואי - שירות חיוני הרי שאין חברי הקבוצה יכולים להימנע מלהגיע למקום הציבורי בו עסקינן.
58. המשיבה מנצלת מצוקה זו באשר היא **מסרבת לשאת בתשלום עבור השימוש בחניון והאת על אף שחוק חניית נכים קובע מפורשות כי העלויות על השימוש בחניון בקרב אוכלוסייה זו יחול עליה.**

(5) הפרת חובה חקוקה

59. עילה זו עניינה בהפרת החובה החקוקה הקבועה בסעיף 63 לפקודת הנזיקין:
- (א) מפר חובה חקוקה הוא מי שאינו מקיים חובה המוטלת עליו על פי כל חיקוק - למעט פקודה זו - והחיקוק, לפי פירושו הנכון, נועד לטובתו או להגנתו של אדם אחר, וההפרה גרמה לאותו אדם נזק מסוגו או מטבעו של הנזק שאליו נתכוון החיקוק; אולם אין האדם האחר זכאי בשל ההפרה לתרופה המפורשת בפקודה זו, אם החיקוק, לפי פירושו הנכון, התכוון להוציא תרופה זו.**
- (ב) לענין סעיף זה רואים חיקוק כאילו נעשה לטובתו או להגנתו של פלוני, אם לפי פירושו הנכון הוא נועד לטובתו או להגנתו של אותו פלוני או לטובתם או להגנתם של בני-אדם בכלל או של בני-אדם מסוג או הגדר שעמם נמנה אותו פלוני."**

60. כאמור, המשיבה הפרה את חוק השוויון שכן היא מגבילה את זכותם של אנשים עם מוגבלות לחניה לעשות שימוש במקומות ציבוריים, וכן את סעיף 34 לחוק חניית נכים, באשר אינה מממנת חניה עבור ציבור האנשים עם מוגבלות בחניון של המרפאה הנמצאת בהחזקתה ובתפעולה.
61. אין כל ספק כי הוראת החוק נועדה לקדם את השוויון ולצמצם את הפערים בין אוכלוסיית אנשים עם מוגבלות ושאר החברה וכן לאפשר להם אמצעי נייחות אשר יאפשרו את השתלבותם בכל תחומי החיים הציבוריים. מעבר לכך, הוראת החוק בחוק חניית נכים נועדה להקל על כיסם של אנשים עם מוגבלות, אשר אין באפשרותם ברירה אלא להתנייד באמצעות רכב ולשלם כספים רבים עבור תחזוקו ותשלום עבור חנייה. זאת להבדיל מאנשים אשר אינם סובלים ממוגבלויות ומסוגלים להתנייד באופן רגלי או לחנות במקומות רחוקים יותר מהמקום הציבורי באופן שיאפשר להם לחנות ללא תשלום. במאמר מוסגר יצויין כי בלאו הכי אנשים עם מוגבלות נאלצים להשקיע כספים רבים ברכישת רכבים מתאימים ואיבזורים שונים, והמחוקק ביקש להקל עליהם לפחות בעלויות החניה.
62. לפיכך, בהפרת החוק ובגביית הכספים גורמת המשיבה למבקש וליתר חברי הקבוצה בדיוק את הנזק שהמחוקק התכוון למנוע: לא רק שהיא פוגעת בכיסם, היא אף פגעה בכבודם ובזכותם לניידות (הנובעת מהזכות לאוטונומיה ושוויון).
63. לאור כל זאת, חייבת המשיבה בפיצוי המבקש ויתר חברי הקבוצה עבור הנזק שגרמה להם.

(6) עשיית עושר ולא במשפט

64. עילה זו עניינה בעשיית עושר ולא במשפט על פי סעיף 1(א) לחוק עשיית עושר ולא במשפט תשל"ט-1979, אשר קובע כך:
- "מי שקיבל שלא על פי זכות שבדין נכס, שירות או טובת הנאה אחרת (להלן - הזוכה) שבאו לו מאדם אחר (להלן - המזכה), חייב להשיב למזכה את הזכיה, ואם השבה בעין בלתי אפשרית או בלתי סבירה - לשלם לו את שוויה."
65. כאמור, מעבר לפגיעה בזכותם של אנשים עם מוגבלות לכבוד ושוויון, פוגעת המשיבה בכיסם ולמעשה על ידי התחמקותה מחובתה בחוק, חוסכת לעצמה כספים רבים שלא כדין.
66. כפי שהוזכר, אוכלוסיית האנשים עם מוגבלות היא כקהל שבוי בכל הנוגע לצורכם במקומות חנייה ואין בידם ברירה אלא לחנות בחניון הכרוך בתשלום לא מבוטל, בוודאי כאשר מדובר במקום ציבורי המספק להם שירותי רפואה שהוא שירות חיוני אשר הם נדרשים לקבלו (להבדיל למשל משירותי פנאי או נופש).
67. המחוקק, שראה בעיה זו לנגד עיניו קבע כי אנשים עם מוגבלות לא יצטרכו לשאת בתשלום זה אלא המשיבה היא זו שצריכה לשאת בעלויות. אולם, למרבה הצער המשיבה מתעלמת מדברי המחוקק באופן בוטה ובפועל מרוויחה כספים רבים - שלא כדין.
68. נוסף על כך את העובדה כי המשיבה אינה טורחת לידע את האנשים עם מוגבלות על זכותם לפטור מתשלום עבור השימוש בחניון ו/או לכל הפחות על זכותם לדרוש את התשלום בדיעבד וזאת באמצעות שילוט מתאים בחניון או במשרדי המרפאה.
69. מדובר בסכום שאינו מבוטל עבור כל לקוח לבדו. כאמור, מדובר על מחיר של 16 ש"ח עבור שעת חניה.

70. לפיכך, זכאים חברי הקבוצה לפיצוי שלא יפחת מגובה הסכום ששולם על ידם עבור החנייה.

ד. התאמת התובענה כתובענה ייצוגית

(1) התאמת התובענה לתנאי התוספת השניה לחוק התובענות

71. סעיף 3(א) לחוק קובע כי תובענה ייצוגית ניתן להגיש "בתביעה כמפורט בתוספת השנייה". כאמור, תובענה זו נכנסת, בין היתר, בגדרו של פרט 9 לתוספת השנייה ל"חוק התובענות" הקובע:

"(9) תביעה בעילה לפי פרקים ד', ה' או ה'1 לחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות."

72. כאמור, המשיבה מפרה את סעיפים 19-b-1 באשר פוגעות בזכותם של אנשים עם מוגבלות לשוויון, בכך שמנעה מחברי הקבוצה את זכותם לנגישות והפרה את מטרת החוק והיא לצמצם את הפערים הקיימים בין אוכלוסיית אנשים עם מוגבלות לבין יתר החברה.

73. כמו כן, תביעה זו נכנסת בגדרו של פרט 1 לתוספת השנייה לחוק התובענות הייצוגיות הקובע:

"תביעה נגד עוסק, בהגדרתו בחוק הגנת הצרכן, בקשר לעניין שבינו לבין לקוח, בין אם התקשרו בעסקה ובין אם לאו."

74. לפי סעיף 1 לחוק הגנת הצרכן:

"עוסק" - מי שמוכר נכס או נותן שירות דרך עיסוק, כולל יצרן;"

75. המשיבה הינה גוף העוסק במכירת ואספקת שירותים רפואיים למבוטחים והמבקש ויתר חברי הקבוצה הינם לקוחות שלה.

76. בית המשפט הנכבד יופנה לתל"א 1459/09 ב' ק' ואח' ואח' נ' מכבי שירותי בריאות; תל"א 1480/09 ריי יסעור נ' שירותי בריאות כללית ותל"א 1481/09 רמתי אייל נ' קופת חולים מאוחדת בהם נקבע מפורשות כי קופות החולים הינן "עוסק" כאמור בחוק הגנת הצרכן (ראה סעיף 8 להחלטתה של כבי הנשיאה ד' פרוז'ינין מיום 9.1.2012).

77. העניין שבין עוסק ללקוח איננו צריך להיות עניין צרכני דווקא הנובע מחוק הגנת הצרכן אלא יכול להיות כל עילה שהיא ובלבד שהיא שנוצרה במסגרת יחסים שבין עוסק ללקוח. קביעה עקרונית זו נמצאת בפסיקתו של בית המשפט העליון בפרשת עמותת אגודת בעלי מוניות התחנה, מפיו של כבי השופט נ' הנדל:

"החוק אינו דורש שהצדדים יתקשרו בעסקה. היקף הפרט רחב – בקשר שבין העוסק לבין הלקוח. ההגדרה המצמצמת היא כי מדובר ב"עוסק" בהגדרתו בחוק הגנת הצרכן. ודוק, חוק הגנת הצרכן יסייע בהגדרת השאלה מיהו "עוסק", ברם נושא התביעה אינו מוגבל לעילות המפורטות בחוק הגנת הצרכן בלבד. המחוקק בחר להרחיב, ולא בכדי החוק מנוסח כפי שנוסח. לשם השוואה, ניטול לדוגמה את פרט 4 לתוספת השנייה בחוק התובענות הייצוגיות, המאפשר הגשתה של בקשה לאישור תובענה ייצוגית ב"עילה לפי חוק ההגבלים העסקיים". פרט 7, כמוהו, מאפשר הגשתה של בקשה לאישור תובענה ייצוגית ב"עילה לפי חוק איסור הפליה במוצרים, בשירותים ובכניסה למקומות בידור ולמקומות ציבוריים, התשס"א - 2000". לא כך הוא לעניינו של פרט 1 לתוספת השנייה. פרט זה אינו מפנה לעילה ספציפית המנויה בחוק הגנת הצרכן, אלא מאפשר הגשתה של בקשה לאישור תובענה ייצוגית בגין כל קשר הנוגע ליחסי לקוח ועוסק, כמשמעות האחרון בחוק הגנת הצרכן, אפילו אם הצדדים לא הכרתו חוזה.

ואם בכך לא סגי, הדי שלא רק שזוהי לשונו של החוק, כי אם גם כוונת המחוקק כפי שעולה היא מדברי ההסבר להצעת החוק ולתזכירו ובמסגרתו צוין כי:

"הפרט מרחיב על ההסדר הקבוע בחוק הגנת הצרכן, באופן שהוא מאפשר הגשת תובענה ייצוגית נגד מוכר, ספק, יצרן, יבואן או משווק של מוצר או שירות, בזיקה ליחסים שבינו לבין לקוח, בין בתמורה ובין שלא בתמורה, לרבות בעניין הקודם להתקשרות, ואף אם לא נערכה התקשרות בפועל. הפרט אינו מצמצם את הגשת התובענה הייצוגית לעילות הקבועות כיום בחוק הגנת הצרכן, לאור הביקורת שנמתחה על ההסדר המצומצם, שהגביל הגשתן של תובענות ייצוגיות לעילות לפי חוק זה. הגבלה זו הביאה לכך שבמרבית התביעות הצרכניות לא ניתן היה להגיש תובענה ייצוגית. בפועל הגבלה מוקדמת זו הביאה להארכת ההתדיינות ולנכונות של תובעים ייצוגיים להגיע לפשרות בשיעורים נמוכים מהסכום המגיע לקבוצה כדי למנוע את הסיכון של מחיקת הבקשה ההגבלה האמורה היא אחת המכשלות המרכזיות מהן סובל הדין הקיים [...] ההסדר המוצע מסייר את ההגבלה האמורה ומבהיר כי כל התחום הצרכני הוא נושא להגשת תובענות ייצוגיות" (תזכיר חוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006 מיום 28.2.2005, בע"מ 44).

ע"א 4696/98 ע"ד אילן גפן נ' עמותת אגודת בעלי מוניות התחנה (פורסם בגבו) (ההדגשים נוספו, הח"מ)

[נראה גם דברי כב' השופטת מ' נד"ב בת"צ (מחוזי מרכז) 4398-09-08 ליטבין נ' בלה שלומקיס בע"מ (פורסם בגבו) ומאמרו של המלומד א' קלמנט, "קווים מנחים לפרשנות חוק התובענות הייצוגיות, התשס"ו-2006", הפרקליט מט(1) 131 (2006), בעמ' 134-135].

78. קופות החולים עוסקות במתן שירותים, כמצוין בסעיף 21(א) לחוק ביטוח בריאות ממלכתי, תשנ"ד-1994. סוגיית התמורה אף היא אינה משנה לצורך קביעת הגדרת ה"עוסק".
79. הדי שגם עוולות של הפרת חוק השוויון וחוק חניית נכים ושאר עילות, כשרות וראויות לבוא במסגרת הפרט הראשון לתוספת השנייה לחוק התובענות, כאשר עסקינן ביחסים בין עוסק ללקוח.

(2) קיומה של עילה אישית

80. סעיף 4(א)(1) לחוק התובענות קובע כי רשאי להגיש תובענה ייצוגית: "אדם שיש לו עילה בתביעה או בעניין כאמור בסעיף 3(א), המעוררת שאלות מהותיות של עובדה או משפט המשותפות לכלל החברים הנמנים עם קבוצת בני אדם - בשם אותה קבוצה".
81. למבקש קיימת עילת תביעה אישית נגד המשיבה, כמתואר לעיל, שכן המבקש חנה לפחות שלוש פעמים בחניון הצמוד למרכז הרפואי רוטר של המשיבה ונאלץ לשלם עבור השימוש בחניון וזאת על אף העובדה כי הוא לא עליו מוטל התשלום על פי חוק, בהיותו בעל מוגבלות פיסית ובעל תו חנייה לנכים.
82. עילה זו מעוררת שאלות משותפות של עובדה ומשפט המשותפות לכלל חברי הקבוצה - הלקוחות אשר נאלצו לשלם עבור השימוש בחניון המרכז הרפואי בתקופה הקובעת, בניגוד לקבוע בחוק.

(3) הגדרת הקבוצה והשאלות המשותפות

83. קבוצת בני האדם אשר להם שאלה משותפת של עובדה או משפט בעילת תביעה זו כוללת את כל מי שהינו מוכר כאדם עם מוגבלות כהגדרתו בחוק השוויון ולרבות אדם בעל תעודת נכה ואדם בעל תו חניה לנכה בעל תו משולש ו/או כל אדם אחר בעל מוגבלות אשר הגיע בשבע השנים האחרונות לקבלת שירות כלשהו במרכז הרפואי "רוטר" של המשיבה הנמצא ברח' אגריפס בירושלים ונדרש לחניה בחניון

שבמבנה, למעט אדם בעל תו עגלה – ככל שקיבל פטור מתשלום עבור החניה - ונאלץ לשאת בתשלום החניה עבור שימוש בחניון הנמצא במבנה המרכז הרפואי.

84. המבקש יתייחס לקבוצה הקובעת בגדלה לפי האמור בסעיף הקודם אך באופן מעשי יתבקש בית המשפט הנכבד לכלול בקבוצה גם את אותם אזרחים העונים להגדרה שבסעיף הקודם ואשר החנו את רכבם בחניון המרכז הרפואי מיום הגשת הבקשה לאישור ועד יום מתן ההחלטה בבקשה לאישור.

ה. חישוב גודל הקבוצה והנזק שנגרם לקבוצה

(1) נזקו האישי של המבקש

85. על פי הנתונים שבידי המבקש, והמופיעים בשלט המידע המוצב בחניון, עלויות החניה בחניון "חלונות ירושלים" שבמבנה המרכז הרפואי "רוטר" של המשיבה בירושלים, הינם כדלקמן:

- שעה ראשונה: 16 ש"ח.

- כל 15 דקות נוספות או חלק מהם: 4 ש"ח.

- צילום שלט המחירון המוצב בכניסה לחניון, מצ"ב כנספח יא' לבקשה.

נספח יא'

86. ביקורו של המבקש במרכז הרפואי בחודש ינואר ארך כשעה ו-20 דקות ועל כן שילם סך של 24 ₪ (נספח ד'). הביקור בחודש מרץ ארך כשעה ועשר דקות ועל כן שילם סך של 20 ₪ (נספח ו'). הביקור בחודש אוגוסט ארך פחות משעה ורבע ועל כן שילם סך של 16 ₪ בגין החניה (נספח ח'). לאמור, מדובר על ממוצע ביקור של אחת לכשלושה חודשים ותשלום ממוצע של 20 ₪ לביקור. סכום הנזק הממוני הכולל מאז קיבל המבקש תג חניית נכה ביום 11.1.2012 הינו: 60 ₪ בשנת 2013 (עד היום) בתוספת הנזק שנגרם לתובע בשנת 2011 אשר היקפו איננו ידוע כיום למבקש והוא מעריך כי ביקר במקום 4 פעמים ולכן הנזק לשנה זו עומד על 80 ₪ דהיינו ס"כ נזק ממוני של 140 ₪.

87. בנוסף על כך, יש להוסיף לשיעור הנזק את הנזק הבלתי ממוני של המבקש. המשיבה פגעה בכבודו של המבקש ובזכותו לנגישות ומנעה ממנו את ההנאה הכרוכה בבילוי במקום ציבורי, שכן נאלץ לשלם עבור חניה כאשר ידוע לו כי הוא זכאי לחניה ללא תשלום.

88. מאחר שאין למבקש ולבאי כוחו עוגן בעזרתו יוכלו לקבוע את סכום הפיצוי בגין הנזק הבלתי ממוני, נעזרו המבקש ובאי כוחו בפסיקת בית המשפט העליון בע"א 10085/08 תנובה - מרכז שיתופי נ' עזבון המנוח תופיק ראבי ז"ל (פורסם בנבו, 4.12.2011) (להלן: "עניין תנובה"). בפסק דין זה, דנו בסכומים שיש לפסוק בגין ראש נזק של רגשות שליליים ובגין ראש נזק של פגיעה באוטונומיה. בית המשפט פסק 250 ₪ לכל אחד מהמבקשים בגין שני ראשי הנזק - רגשות שליליים ופגיעה באוטונומיה.

89. על אף שהמבקש סבור שהנזק הבלתי ממוני שנגרם לו עומד על שיעור שהינו לא פחות מהסכום שנפסק בעניין תנובה, מוכן הוא להעריך נזק זה באופן שמרני ולהעמידו על 80 ש"ח בין כל חניה שהוא שווה ערך לארבע פעמים תשלום עבור חניה ממוצעת בחניון (ראה התייחסות לכך להלן).

90. לפיכך, סך שיעור הנזק האישי שנגרם למבקש הינו: 700 ₪ (נזק ממוני בגובה 140 ש"ח עבור התקופה מינואר 2012 ועד היום בתוספת נזק בלתי ממוני של 320 ש"ח עבור שנת 2012 (ארבע חניות במקום כפול 80 ₪) ונזק בלתי ממוני בגובה 240 ש"ח בגין שנת 2013 עד להיום (שלוש חניות כפול 80 ₪).

91. במאמר מוסגר יצוין כי על פי חוק תובענות ייצוגיות (סעיף 20ה, ראה להלן), בית המשפט הנכבד רשאי לפסוק פיצויים בשל נזק שאינו נזק ממון על עצם הפגיעה באוטונומיה.

(2) שיעור הנזק המשותף לכלל חברי הקבוצה

נזק ממוני

92. כאמור, המשיבה איננה משיבה לחברי הקבוצה כספים ששילמו עבור שימוש בחניון וזאת על אף שעלויות החניה בגינם אמורות לחול עליה.

93. המבקש מעריך כי זמן חנייה ממוצע בחניון עומד על כשעה ורבע (כפי שהיה במקרה שלו). זאת הערכה שמרנית במיוחד כי רבים מהמבוטחים מגיעים למקום לטיפולים ולבדיקות ממושכות אשר גם התור אליהם אינו קצר – ויוזכר כי מדובר במרכז הרפואי המרכזי של מכבי שירותי בריאות בירושלים.

94. נוכח זאת הנזק הממוני המינימלי שנגרם לכל חבר קבוצה (בממוצע) וזאת על פי מחירי החניה בחניון המפורטים מעלה, עומד על 20 ₪ בגין כל ביקור במרכז הרפואי.

נזק בלתי ממוני

95. כתוצאה מהתנהלות המשיבה, סבלו חברי הקבוצה, כאמור, בנוסף לנזק הממוני גם מנזק בלתי ממוני.

96. המשיבה פגעה בזכותם של חברי הקבוצה לנגישות ובכל מנעו מהם את זכותם להנאה ממקום ציבורי באופן חופשי, כפי שהתכוון המחוקק. בגין מצוקתם של חברי הקבוצה, למעשה לא נותרה בידם ברירה אלא לשלם עבור חניה בכל פעם שהם היו צריכים ונדרשו להגיע למרכז הרפואי של "מכבי", שכן אין בידם אפשרות גישה ממשית אחרת ואין מרכז אחר כזה של "מכבי" בירושלים, בוודאי לא באותו סדר גודל ומבחינת היקף השירותים הניתנים בו. התנהלות זו מהווה הן פגיעה בכבודם של חברי הקבוצה והן פגיעה בתחושת האוטונומיה שלהם.

97. כאמור מעלה, בהיעדר יכולת של ממש לקבוע את סכום הפיצוי בגין הנזק הלא-ממוני, יעמיד המבקש את שיעור נזק זה בשיעור של 80 ₪ בגין כל חניה (שהינו שיעור של ארבע פעמים הנזק הממוני לכל חבר בקבוצה בגין כל חניה). זוהי הערכה שמרנית ביותר, בייחוד לאור פסק הדין בעניין תנובה דלעיל, בו הועמד הפיצוי בגין ראש נזק זה על סך של 250 ש"ח לכל תובע.

98. למען הסר ספק, אי היכולת לשער את סכומו הממשי של הנזק הבלתי ממוני, אינה גורעת מסמכותו של בית המשפט הנכבד לפסוק כי על המשיבה לשאת בעלויות אלו, בבקשה זו המוגשת לפי פרט 9 לתוספת השנייה לחוק התובענות, וזאת בהתאם לסעיף 20ה לחוק התובענות הייצוגיות הקובע כך:

"(ה) בית המשפט לא יפסוק בתובענה ייצוגית פיצויים לדוגמה, וכן לא יפסוק פיצויים בלא הוכחת נזק, למעט בתביעה כמפורט בפרט 9 בתוספת השניה, ואולם אין באמור כדי למנוע פסיקת פיצויים בשל נזק שאינו נזק ממוני" (ההדגש נוסף, הח"מ).

99. לשון אחר, במקרה דנן אין כל צורך להעריך במדויק את הנזק של פגיעה באוטונומיה ופגיעה בשוויון ויותר מכך אין חובה להוכיח נזק על מנת לקבל סעד של פיצוי. עצם ההפרה מזכה את המבקש והקבוצה בפיצויי כמובן לפי שיקול דעת בית המשפט הנכבד.

100. לסיכום, נזקו של כל חבר קבוצה מוערך ב-100 ש"ח בגין כל ביקור במקום ושימוש בחניון (20 ₪ נזק ממוני ו-80 ₪ נזק בלתי ממוני).

(3) שיעור גודל הקבוצה

101. יוקדם ויוער כי הערכת גודל הקבוצה נעשה הערכות ונתונים סטטיסטיים בלתי מאומתים ואין הנתונים מתיימרים לשקף בצורה מדויקת את גודל הקבוצה ואת נזקה. המבקש שומר לעצמו את הזכות לתקן את הנתונים, הן בהקשר לגודלה של הקבוצה והן בקשר לשיעור הנזק, וזאת על פי נתונים המצויים בידי המשיבה ואשר יימסרו במשך ההליך.

102. לפי נתוני מחלקת הרישוי במשרד התחבורה כפי המובא בנייר עמדה מטעם מרכז המחקר והמידע של הכנסת ("קביעת זכאות לתג חניה לנכה", מיום 28.2.2012), נכון לחודש פברואר 2012 החזיקו בישראל 121,000 כלי רכב בתג נכה, מתוכם 111,000 רכבים נושאי "תג ירוק" (שאינו בעל כיסא גלגלים) – בעלי רכבים אלו - לכל הפחות - הינם חברי קבוצה דגן.

- נייר עמדה "קביעת זכאות לתג חניה לנכה", מטעם מרכז המידע והמחקר של הכנסת, מיום 28.2.2012 **מצ"ב כנספח יב' לבקשה** (הנתונים מצויים בעמודים 7-8 לנייר העמדה)

נספח יב'

103. כאמור מעלה, למכבי כשני מיליון מבוטחים. לאמור מדובר על כרבע מאוכלוסיית מדינת ישראל. בירושלים ובסביבתה מתגוררים כמיליון תושבים ומכך ניתן להסיק כי המרכז הרפואי מעניק שירות ל- 250,000 איש.

104. על פי נתוני משרד התחבורה, מספר הרכבים הפרטיים בישראל עומד על 2.1 מיליון – רכב אחד לכל ארבעה אנשים, 111,000 מתוכם כאמור נושאים תג נכה (תג ירוק שאינו תו "עגלה"). דהיינו, 5.3% מכלל הרכבים הפרטיים בישראל נושאים תג נכה ירוק שאינו תג "עגלה". אם כן, ניתן להעריך כי מספר הרכבים הרלוונטיים למרכז הרפואי עומד על כ-63,000 רכבים (250,000 איש המקבלים שירותים במרפאה, בהתחשב כי לאחד מארבעה יש רכב). מספר הרכבים הרלוונטיים לבקשה דגן עומד על 5.3 אחוזים מתוך 63,000 רכבים, דהיינו מדובר על כ-3,400 רכבים – של אנשים עם מוגבלות המגיעים למרכז הרפואי.

105. לאור נתונים אלו ניתן להעריך כי בשנה אחת מגיע כל מבוטח לפחות 5 פעמים למרכז הרפואי (לשם סיבור האוזן, על פי הזכור לו המבקש הגיע למרכז הרפואי בשנת 2013 לפחות 3 פעמים עד חודש אוגוסט) דהיינו לחניון מגיעים 17,000 רכבים בשנה בעלי תג נכה אשר נאלצים לשלם עבור החניית רכבם בחניון, בניגוד לדין. התקופה הקובעת בשלב זה הינה 7 שנים ועל כן כוללת כ-119,000 חנייות של בעלי תג נכה אשר חנו בחניון של המרכז הרפואי "רוטר" של מכבי בירושלים.

(4) חישוב הנזק

106. כאמור, מספר חברי הקבוצה הכוללת מוערך בשלב זה ב-119,000 "רכבים" של אנשים עם מוגבלות אשר הגיעו בשבע השנים האחרונות לחניון שבמבנה מרכז הרפואי "רוטר" של מכבי בירושלים, ושילמו עבור החניה במקום. הנזק הממוני של כל אחד מחברי הקבוצה בתקופה הרלוונטית לבקשה חושב מעלה ועומד על 20 ₪ בגין כל ביקור. סך הנזק הממוני המשוער לכלל חברי הקבוצה הינו: **ש"ח 2,380,000** ($20 \cdot 119,000$).

107. בהנחה כאמור, שכל אחד מחברי הקבוצה זכאי לפיצוי עבור נזקיו הבלתי ממוניים בסך של 80 ש"ח, סך הנזק הבלתי ממוני המשוער לכלל חברי הקבוצה הכללית הינו: **ש"ח 9,520,000** ($80 \cdot 119,000$).

108. סך הנוק לכלל חברי הקבוצה הינו אפוא: 12,000,000 ש"ח בקירוב.
109. כאמור מעלה, החישוב הינו הערכה ומתבסס על נתונים שהשיג המבקש בכוחות עצמו ממקורות גלויים ועל פי הערכותיו. המבקש שומר על זכותו לתקן את הנתונים עם קבלת נתונים המצויים במאגרי המשיבה.

1. התקיימות התנאים לאישור תובענה ייצוגית

110. סעיף 8(א)(1) לחוק: "התובענה מעוררת שאלות של עובדה או משפט המשותפות לכלל חברי הקבוצה, ויש אפשרות סבירה שהן יוכרעו בתובענה לטובת הקבוצה".
111. השאלות העובדתיות והמשפטיות המשותפות לכלל חברי הקבוצה הן:
- האם המשיבה נושאת בעלויות חניית מבוטחיה אנשים עם מוגבלות בחניון הנמצא במבנה המרכז הרפואי שלה ע"ש רוטר בירושלים?
  - האם מחויבת המשיבה לשאת בעלויות חניית אדם המוכר על פי החוק כאדם עם מוגבלות המגיע למרכז הרפואי ע"ש רוטר שבירושלים וחונה בחניון שבמקום?
  - האם המרכז הרפואי ע"ש רוטר שברחוב אגריפס בירושלים, המנוהל והמוחזק על ידי המשיבה, הינו מקום ציבורי כהגדרתו בחוק השוויון?
112. שאלות אלו משותפות לכלל חברי הקבוצה, שכן כלל חברי הקבוצה הינם אנשים עם מוגבלות אשר ביקשו לחנות בחניון הנמצא בסמוך ובצמוד למרכז הרפואי ע"ש רוטר שבבעלות ובהפעלת המשיבה ולא נענו לזכותם לחנות ללא תשלום.
113. למען הסר ספק יצוין, כי זה מכבר נקבע בפסיקה כי דרישת המחוקק לשאלות משותפות של משפט או של עובדה אינן צריכות להיות בנוגע לכל פרטי הטענה ודי בכך שהסוגיה המרכזית בתובענה הייצוגית הינה משותפת. וכך נקבע בעניין רע"א 8332/96 שמש נ' רייכרט, פ"ד נה (5) 276, 297-296 (2001):
- "אין לפרש את הדרישה לקיומן של שאלות של עובדה ומשפט המשותפות לקבוצה כדרישה לזהות מלאה בכל השאלות הטעונות הכרעה לגבי כל קבוצת התובעים. דרישה של זהות מוחלטת בכל השאלות הטעונות הכרעה, עובדתיות כמשפטיות, תסכל את תכלית התובענה הייצוגית ותהפוך את השימוש בה למשימה בלתי אפשרית. לפיכך, יש לאמץ גישה לפיה די בכך שהשאלות העיקריות, העומדות במוקד הדיון, תהיינה משותפות לחברי הקבוצה, ואין נפקא מינא אם מתקיים שוני בשאלה משנית זו או אחרת"
114. בהתאם לכך, אף בענייננו לא קיים קושי מיוחד להגדיר את הקבוצה המיוצגת, באשר השאלות שמעלה המבקש נוגעות לכלל חברי הקבוצה. בית המשפט כבר דן בעבר במקרים דומים לעניין הנידון בתביעה זו והכריע כי לא קיים קושי בסוגיה זו.
115. ניקח כדוגמא את פסק הדין בת"צ (ת"א) 28705-10-10 דד' אורלי שלמה נ' חברה לנהול של דיזנגוף סנטר בע"מ (פורסם בנבו, להלן: "עניין דיזנגוף סנטר") אשר עסק בהפרת המשיבה להקצות מקומות חניה ללא תשלום לאנשים עם תג נכה בדיזנגוף סנטר. בעניין זה הגיעו הצדדים לפשרה ובאישור הפשרה קבע בית המשפט כדלהלן:
- "בפסיקה נקבע כי אין לפרש את הדרישה לקיומן של שאלות של עובדה ומשפט המשותפות לקבוצה כדרישה לזהות מלאה בכל השאלות הטעונות הכרעה לגבי כל קבוצת התובעים, וכי יש לאמץ גישה לפיה די בכך שהשאלות העיקריות, העומדות

במוקד הדיון, תהיינה משותפות לחברי הקבוצה. במקרה דנן אותן שאלות של משפט ועובדה רלבנטיות לכל חברי הקבוצה מחזיקי תג נכה בישראל".

116. בנוסף, קיימת "אפשרות סבירה" כי התובענה תוכרע לטובת הקבוצה. העובדות נתמכות בראיות ואינן מעלות מחלוקת של ממש. מילות החוק ברורות וקובעות חובה ברורה, אשר המשיבה הפרה.

117. אף לסוגיה זו נדרש בית המשפט בעניין דיזנגוף סנטר וקבע כי באשר לזכותם של אנשים עם תג נכה לחנות ללא תשלום במקום ציבורי לא קיימת כל מחלוקת ולכן סיכויי התביעה להתקבל הם גבוהים מאד:

"עוד בטרם התחיל דיון בבית המשפט לגופו של ענין, הסכימו הצדדים על עקרונות הסכם הפשרה. סיכויי התביעה ברמה העקרונית היו טובים. החוק ברור, והוא קובע שיש לאפשר נגישות לנכים גם לחניונים, ללא תשלום. גביית תשלום מנכים הינה פעולה המנוגדת לחוק, ומכאן שכאמור ברמה העקרונית התובענה היתה אמורה להתקבל אילו נדונה. רישיון העסק שניתן לנתבעות קובע שיש להקצות 28 מקומות לנכים (לפי חלוקה) והדבר אכן נעשה וייעשה. בעיית מציאת מקומות חנייה לנכים הינה בעיה מהותית בחברה הישראלית, לא פעם ולא פעמיים שמענו וראינו אנשים ללא מוגבלות מחנים בחניית נכים, ובכך מונעים מהנכים גישה נוחה למרכזי הקניות. עילת התביעה תיארה מצב קשה שהנכים צריכים לעבור מידי יום על מנת להמשיך בשגרתם. יתרה מזאת, נושא חניית הנכים הינו נושא כאוב שחייב להיות בראש סדר מעינינו, ולכן החניונים הגדולים צריכים להיות חוד החנית בנושא מורכב זה."

118. לפיכך, על סמך העובדות, לשון החוק ופסיקה קודמת בסוגיה, קיימת אפשרות סבירה ואפילו למעלה מזה, שהמחלוקת תוכרעה לטובת המבקש והקבוצה.

119. סעיף 8(א)(2) לחוק: "תובענה ייצוגית היא הדרך היעילה וההוגנת להכרעה במחלוקת בנסיבות העניין".

120. הנוק שספג כל לקוח הינו קטן יחסית ולכן מהווה חסם בפני הגשת תביעה אישית ע"י כל אחד ואחד מחברי הקבוצה, עקב העלויות הגבוהות שבניהול הליך משפטי עצמאי.

121. רבים מחברי הקבוצה כלל אינם יודעים על זכותם לקבל פטור מתשלום הממוקם במקום ציבורי ולכן אינם עומדים על זכותם בעת ביקורם במרכז הרפואי. למותר לציין כי המשיבה אינה מפרסמת את זכאותם של חברי הקבוצה לחניה ללא תשלום בחניון.

122. ריבוי התביעות הנובע מהגשת תביעה אישית ע"י כל אחד מחברי הקבוצה יהווה עומס כבד על מערכת המשפט במדינת ישראל ובזבוז משאבים אדיר.

123. מדובר בקידום מטרה חברתית וציבורית ראשונה במעלה והיא קידום השוויון, הכבוד והאוטונומיה של אנשים עם מוגבלות. מעבר לכך, ריבוי התביעות הייצוגיות שהוגשו לאחרונה על הפרת הוראות סעיף 24 לחוק חניית נכים מעידה על כך כי מדובר בתופעה של ממש. אין ספק כי תובענה זו יכולה להוות הרתעה בפני המשיבה וכן, בפני מפעילי חניונים ומפעילי מקומות ציבוריים נוספים מפני הפרת החוק.

124. סעיף 8(א)(3) לחוק: "קיים יסוד סביר להניח כי עניינם של כלל חברי הקבוצה יוצג ויגוהל בדרך הולמת".

125. לבאי כוח המבקש ניסיון בניהול תובענות ייצוגיות ומדובר במשרד עורכי דין עם ותק רב וניסיון בכל תחומי המשפט ובייחוד בתחום התובענות הייצוגיות.

126. בשנים האחרונות הגישו באי כוח המבקש מספר רב של בקשות לתובענות ייצוגיות בתחומים שונים.
127. באי כוח המבקש הגישו בקשה לאישור תובענה ייצוגית בעילה זהה לעילה שבבקשה זו – גביית תשלום מאנשים עם מוגבלות בגין חניה, כנגד אחוזות החוף בע"מ וגני יהושע בע"מ (ת"צ 16416-06-12). עקב בקשה לאישור קודמת כנגד אחוזות החוף בע"מ שהוגשה ימים ספורים קודם הגשת הבקשה לאישור הנ"ל, הוסכם על מחיקת הבקשה לאישור הנ"ל ועל צירוף המבקש דשם ובאי כוח המבקש לבקשה שהוגשה ראשונה (ת"צ 57426-05-12).
128. בתחום הגנת הצרכן הגישו באי כוח המבקש בקשות לאישור תובענה ייצוגית נגד חברת שטראוס בגין הטעייה בעיצוב אריזת המוצר "דנונה בר-פקאן": ת"צ 15469-07-10 רפאל בורמד נ' שטראוס גרופ. הסדר פשרה בהליך זה אושר על ידי בית המשפט המחוזי בירושלים ביום 7.1.2013.
129. כמו כן, הגישו באי כוח המבקש מספר רב של תובענות ייצוגיות בתחום ההגנה על הצרכן בדיני הבנקאות, בקשה אחת אשר ניתן בה פסק דין לטובת הקבוצה עסקה בדיון בפיצוי הנפגעים מקריסת מערכת המחשוב של בנק הפועלים בשנת 2008 – ת"א 2522/08 בש"א 4947/08. כמו כן, הוגשו 6 בקשות כנגד בנק לאומי למשכנתאות, בנק ירושלים, בנק מזרחי טפחות, בנק דיסקונט בנק הפועלים והבנק הבינלאומי בעניין אי הסרתם של רישומי שעבודים על ידי הבנקים תובענות אלו נמצאות כעת בשלבי דיון להסדר פשרה. כן הוגשה בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד חברות סיעוד (פ"ה 37319-08-11 עמותת יד-מרקזי זכויות בקהילה נ' א.ש סיעוד ורווחה בע"מ ואח') לפי פרט (1) לתוספת השנייה לחוק התובענות, בעילה של הפליה בעבודה וכן בעילה של אי תשלום שכר עבודה.
130. בכל הקשור לזכויות אנשים עם מוגבלות, הגישו ב"כ המבקש מספר בקשות לאישור תובענות ייצוגיות. במסגרת זו הוגשה בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד חברות הסלולאר וחברת בזק בגין אי-הנגשת מתקני תקשורת לאנשים עם מוגבלות (ת"צ 9353-02-12 צודן ואח' נ' פרטנר ואח'). כמו-כן הוגשה בקשה לפי פרט (1)9, ופרטים 1-2 לתוספת השנייה לחוק התובענות, בגין העדר הליך חיתום הוגן ושוויוני לאנשים עם מוגבלות לשם קבלתם לביטוח סיעודי קבוצתי – ת"צ 28552-25-12 אבנן זהב ואח' נ' כלל חברה לביטוח ואח'. וכן ת"צ 43232-05-12 ש.י.ד.ה ו-7 אח' נגד מגדל חברה לביטוח בע"מ ואח', העוסק באכיפת זכויותיהם של אנשים אנשים עם מוגבלות להיות זכאים בבחינת זכאותם לביטוחי הפרט השונים בהליך הוגן ושוויוני.
131. כמו כן הוגשה בקשה לאישור נגד עיריית תל אביב ואח' בגין אי עמידה בחובות ההגשה בתחנות אוטובוס בעיר (ת"צ 16317-06-12 צוברי נ' עיריית ת"א ואח'). ובקשה לאישור נגד עידן פלוס (הרשות השנייה) וערוץ 1 (רשות השידור) בגין אי שידור כתוביות סמויות לחירשים וכבדי שמיעה בשידורי ערוץ 1 ואי עמידה בדרישות החוק הרלוונטיות (ת"צ 2745-07-12 אבני נ' רשות השידור ואח').
132. ואלו אך מקצת מבקשות לאישור תובענה ייצוגית שהגישו ב"כ המבקש בשנתיים האחרונות.
133. לבאי כוח המבקש, אם כן, רקע מתאים לניהול תובענה זו לנוכח הידע והניסיון שצברו בתביעות ייצוגיות בנושאים שונים ומגוונים, ובייחוד בתביעות ייצוגיות הנוגעות למצות את זכויותיהם של אנשים עם מוגבלות והשכבות החלשות בחברה.

134. כמו כן, אין לבאי כוחו של המבקש כל ניגוד עניינים ועניינים של כלל חברי הקבוצה ינוהל תוך הקפדה על יושר והגינות, על מנת לתקן את העוול שנעשה לחברי הקבוצה. על כן, קיים יסוד סביר להניח כי עניינם של כל חברי הקבוצה ינוהל ויווצג בדרך הולמת.

135. סעיף 8(א)(4) לחוק: "קיים יסוד סביר להניח כי עניינם של כלל חברי הקבוצה ייוצג וינוהל בתום לב."

136. המבקש הינו אדם פרטי, בעל מוגבלות פיסית, לקוח של המשיבה, אשר נפגע כתוצאה מהפרת החוק ואי מתן שיפוי על התשלום שנאלץ לשלם בגין החניה בחניון.

137. למבקש אין ניגוד עניינים בינו לבין המשיבה ועניינם של כלל חברי הקבוצה ינוהל תוך הקפדה על יושר והגינות, על מנת לתקן את העוול שנעשה לחברי הקבוצה וטובת הציבור היא זו שעומדת לנגד עיניו.

2. הסעדים המתבקשים

138. לאור האמור לעיל, מתבקש בית המשפט הנכבד להורות על מתן הסעדים הבאים:

- א. לאשר את התובענה כתובענה ייצוגית.
- ב. להגדיר את הקבוצה המיוצגת לצורכי התובענה הייצוגית, כאמור לעיל.
- ג. ליתן הוראות בדבר אופן פרסום ההחלטה בבקשה זו לכשתתקבל, לקבוע את נוסח פרסום ולחייב את המשיבה בהוצאות הפרסום.
- ד. להצהיר כי המשיבה פעלה בניגוד לחוק באשר היא איננה נושאת בתשלום בגין חניה בחניון "חלונות ירושלים" הממוקם במרכז הרפואי שלה הידוע כ"מרכז רוטר" ברחוב אגריפס בירושלים, וזאת בניגוד לסעיף 34 לחוק חניית נכים אשר פוטר אנשים עם מוגבלות מתשלום עבור חניה במקומות ציבוריים.
- ה. ליתן צו עשה ולהורות למשיבה לשאת בעלויות חניית אנשים עם מוגבלות המגיעים למרכז הרפואי "רוטר" והחונים את רכבם בחניון שבמבנה, ללא כל הבחנה בין סוגי תווי החניה השונים.
- ו. לחייב את המשיבה להשיב לקבוצה המיוצגת את הסך אשר נגבה מחברי הקבוצה עבור החניה בחניון במרכז "רוטר".
- ז. להורות למשיבה לציין בשלטים ברורים, הן בכניסה לחניון והן ביציאה ממנו והן באזור האינטרנט של המשיבה, והן במשרדיה שבמרכז הרפואי "רוטר" כי היא נושאת בעלויות החניה לאנשים עם מוגבלות בעלי תו חניית נכה המגיעים למרכז הרפואי והמחנים את רכבם בחניון שבמבנה.
- ח. להורות על תשלום גמול הוגן למבקש, בהתאם לאמור בסעיף 22 לחוק בסכום אשר לא יפחת מ- 5% מסכום הפיצוי הכולל שיפסק.
- ט. לקבוע את שכר הטרחה של בא כוחו של המבקש הח"מ, בהתאם לאמור בסעיף 23 לחוק בסכום אשר לא יפחת מ-15% + מע"מ מסכום הפיצוי הכולל שיפסק.
- י. ליתן למבקש ולקבוצה כל סעד נכון וצודק בנוסבות העניין, לפי שיקול דעתו של בית המשפט הנכבד.

139. בקשה זו נתמכת בתצהירו של המבקש, מר יורם בן רווח.

140. מן הדין ומן הצדק להיעתר לבקשה זו.

ירושלים, היום 23 באוקטובר, 2013.

נועם צוקר, עו"ד

אסף פינק, עו"ד

משרד עורכי דין יעקב פינק
ב"כ המבקש